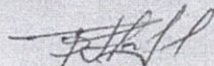
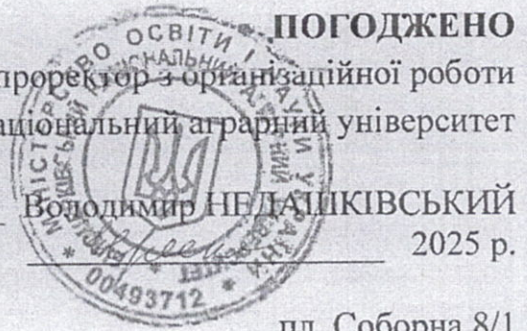

ПОГОДЖЕНО

Перший проректор, проректор з організаційної роботи
Білоцерківський національний аграрний університет

25

2025 р.

пл. Соборна 8/1
м. Біла Церква, Київська область, 09117

**Наукове обґрунтування
доцільності проведення лісогосподарських заходів на території
парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного
значення «Городницький парк»**

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк» оголошено заповідним об'єктом Постановою колегії Держкомітету Ради Міністрів УРСР по охороні природи № 22 від 26.07.1972 р. Парк-пам'ятка загальною площею 21,0 га розташований на території смт. Городниця Новоград-Волинського району Житомирської області, у межах Городницького лісництва (квартал 65) Звягельського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Відповідно до охоронного зобов'язання Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк» входить до складу природно-заповідного фонду України, щодо якого встановлено особливий режим охорони, відтворення і використання.

Заповідний об'єкт є лісовим масивом, у межах якого зростають рідкісні та зникаючі види рослин, що становлять цінність для збереження біологічного та флористичного різноманіття регіону. Парк-пам'ятку створено з метою збереження цінних деревних і чагарникових порід, зокрема: липи дрібнолистої (*Tilia cordata* Mill.), в'яза шорсткого (*Ulmus glabra* Huds), в'яза малого (*Ulmus minor* Mill.), вільхи чорної (*Alnus glutinosa* L.), сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.), модрина європейської (*Larix decidua* Mill). У насадженнях Парку-пам'ятки домінують деревостани сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 130–140 років, також представлені масиви ялини європейської (*Picea abies* L.) Karst. та модрина європейської (*Larix decidua* Mill) віком 145 років. Окремо трапляються поодинокі екземпляри дуба черешчатого (*Quercus robur* L.), вік яких становить близько 155 років. Їх наявність є свідченням високої біологічної цінності та значного вікового потенціалу, що підкреслює важливість цих дерев у структурі насаджень Парку-пам'ятки.

У трав'яному ярусі наземного покриву переважно проростає зірочник лісовий (*Stellaria holostea* L.) та копитень європейський (*Asarum europaeum* L.). У підліску та травостої поширені представники характерної неморальної лісової флори: малина звичайна (*Rubus idaeus* L.), малина еліптична (*Rubus ellipticus* Sm.), кам'яниця (*Rubus saxatilis* L.), цмін пісковий (*Helichrysum arenarium* (L.), айстра (*Aster amellus*), чебрець повзучий (*Thymus serpyllum* L.),

звіробій звичайний (*Hypericum perforatum* L.), деревій звичайний (*Achillea millefolium* L.), суниця лісова (*Fragaria vesca* L.), конюшина повзуча (*Trifolium repens* L.) та ін.

Філія «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» здійснює лісогосподарську діяльність на території парку-пам'ятки «Городницький парк» відповідно до чинного «Положення парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк», дотримуючись встановленого режиму охорони та використання природоохоронної території. Підприємство несе відповідальність за забезпечення збереження цінних природних комплексів, здійснює рубки виключно на підставі лісорубних квитків, оформлених у порядку, передбаченому природоохоронним законодавством у межах територій природно-заповідного фонду.

З метою збереження природних комплексів та підтримання території лісового фонду в належному санітарному стані, що забезпечує виконання ними захисних, водорегулювальних, естетичних і санітарно-гігієнічних функцій, необхідним є систематичне проведення моніторингу стану насаджень у межах заказника, а також впровадження комплексу лісогосподарських заходів, спрямованих на поліпшення їхнього санітарного стану. Важливо зазначити, що частина території заказника безпосередньо межує з лініями електропередач, протипожежними та господарськими дорогами, які активно використовуються місцевим населенням і службою державної охорони природно-заповідного фонду для патрулювання.

Для запобігання погіршенню санітарного стану лісових насаджень, що може бути зумовлене накопиченням сухостою, утворенням захаращеності, поширенням та розмноженням стовбурових шкідників і збудників хвороб лісу, доцільним є проведення лісопатологічного обстеження території заказника з подальшим визначенням комплексу санітарно-оздоровчих заходів.

У насадженнях, де за результатами такого обстеження зафіксовано значне накопичення сухостійних та аварійно небезпечних дерев, наявність захаращеності, ознаки ураження стовбуровими шкідниками й збудниками хвороб, а також у місцях потенційної загрози травмування населення, або перекриття шляхів сполучення внаслідок падіння дерев, обґрунтованим є проведення рубок формування і оздоровлення лісів – вибіркового санітарного рубок. Зазначені заходи повинні здійснюватися відповідно до Санітарних правил в лісах України, Закону України «Про природно-заповідний фонд» та інших чинних нормативно-правових актів. Їх реалізація забезпечить стабілізацію природних процесів, покращення санітарного стану насаджень і запобігання деградації заповідних територій, зокрема збереження природних компонентів, що стали підставою для створення заповідного об'єкта.

У лісових масивах Парку-пам'ятки комісія провела лісопатологічне обстеження відповідно до п. 8, 9 «Порядку організації та захисту лісів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 2.05.2022 № 612. На дослідженій ділянці площею 11,7 га ліси представлені, переважно, штучними сосновими насадженнями, які характеризуються низькою біологічною та екологічною стійкістю, що зумовлює їх періодичне пошкодження внаслідок вітровалів, сніголамів, а також ураження збудниками хвороб та шкідниками лісу. Насадження сосни звичайної характеризуються

слабким (5 %) та середнім ступенями пошкодження (10 %). Ідентифіковано сухостійні та аварійно небезпечні екземпляри сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.), що формують потенційні ризики для експлуатаційної надійності ліній електропередач і становлять загрозу безпеці дорожнього руху.

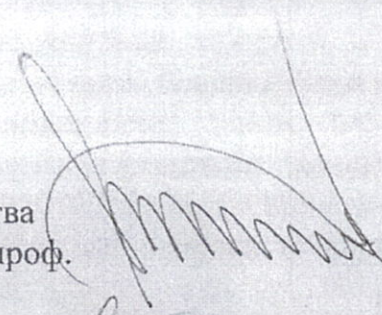
Ялинові насадження зазнають пошкоджень стовбуровими шкідниками, ступінь ураження яких оцінюють, як слабкий (до 5 %). Всихання має поодинокий та груповий характер.

Пошкодження листяних деревостанів Парку-пам'ятки зумовлене, переважно, діяльністю комплексу стовбурових шкідників. У видовому складі на ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.) провідне місце посідають лубод ясеневий великий та строкатий, що свідчить про високу шкодочинність цих видів в умовах досліджуваних насаджень. Окрім зазначеного, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів.

Враховуючи, висновок комісії про те, що зазначені дерева, внаслідок можливого неконтрольованого падіння, несуть загрозу життю, здоров'ю громадян, майну фізичних та юридичних осіб, об'єктам інфраструктури, з метою запобігання виникненню нещасних випадків, рекомендовано призначити на території дослідженого Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк» в кварталі 65, виділах 2–4, 10, 11, 23, 24 Городницького лісництва – санітарну рубку вибірково.

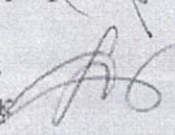
У межах обстежених ділянок, насадження яких підлягають проведенню санітарно-оздоровчих заходів, не виявлено видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України, а також видів, включених до Офіційного переліку регіонально рідкісних рослин Житомирської області. Обстежені лісові ділянки не відповідають критеріям та індикаторам належності до пралісів, квазіпралісів і природних лісів, що дозволяє проведення санітарної рубки вибіркової у межах лісових ділянок кварталу 65 виділів 2–4, 10, 11, 23, 24 Городницького лісництва Звягельського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Завідувач кафедри лісового господарства
Білоцерківського НАУ, д-р пед. наук, проф.

Василь ХРИК

Доцент кафедри лісового господарства
Білоцерківського НАУ, канд. біол. наук

Світлана ЛЕВАНДОВСЬКА

ПОГОДЖЕНО

Перший проректор, проректор з організаційної роботи
Білоцерківський національний аграрний університет

Володимир НЕДАШКІВСЬКИЙ

2025 р.

пл. Соборна 8/1
м. Біла Церква, Київська область, 09117

Наукове обґрунтування

затвердження ліміту на використання природних ресурсів на території парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк»

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк» (далі-парк-пам'ятка) оголошено заповідним об'єктом Постановою колегії Держкомітету Ради Міністрів УРСР по охороні природи № 22 від 26.07.1972 р. Парк-пам'ятка загальною площею 21,0 га розташована на території смт. Городниця Новоград-Волинського району Житомирської області, у межах Городницького лісництва (кв. 65) Звягельського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Відповідно до охоронного зобов'язання Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк» входить до складу природно-заповідного фонду України, щодо якого встановлено особливий режим охорони, відтворення і використання.

Заповідний об'єкт є лісовим масивом, у межах якого зростають рідкісні та зникаючі види рослин, що становлять цінність для збереження біологічного та флористичного різноманіття регіону. Парк-пам'ятку створено з метою збереження цінних деревних і чагарникових порід, зокрема: липи дрібнолистої (*Tilia cordata* Mill.), в'яза шорсткого (*Ulmus glabra* Huds), в'яза малого (*Ulmus minor* Mill.), вільхи чорної (*Alnus glutinosa* L.), сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.), модрина європейської (*Larix decidua* Mill). У насадженнях парку-пам'ятки домінують деревостани сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.) віком 130–140 років, також представлені масиви ялини європейської (*Picea abies* L.) та модрина європейської (*Larix decidua* Mill) віком 145 років. Окремо трапляються поодинокі екземпляри дуба черешчатого (*Quercus robur* L.), вік яких становить близько 155 років. Їх наявність є свідченням високої біологічної цінності та значного вікового потенціалу, що підкреслює важливість цих дерев у структурі насаджень парку-пам'ятки.

У трав'яному ярусі наземного покриву переважно проростає зірочник лісовий (*Stellaria holostea* L.) та копитень європейський (*Asarum europaeum* L.). У підліску та травостої поширені представники характерної неморальної лісової флори: малина звичайна (*Rubus idaeus* L.), малина еліптична (*Rubus*

ellipticus Sm.), кам'яниця (*Rubus saxatilis* L.), цмін пісковий (*Helichrysum arenarium* (L.), айстра (*Aster amellus*), чебрець повзучий (*Thymus serpyllum* L.), звіробій звичайний (*Hypericum perforatum* L.), деревій звичайний (*Achillea millefolium* L.), суниця лісова (*Fragaria vesca* L.), конюшина повзуча (*Trifolium repens* L.) та інші.

Філія «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» здійснює лісогосподарську діяльність на території парку-пам'ятки «Городницький парк» відповідно до чинного «Положення парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк», дотримуючись встановленого режиму охорони та використання природоохоронної території. Підприємство несе відповідальність за збереження цінних природних комплексів, здійснює рубки виключно на підставі лісорубних квитків, оформлених у порядку, передбаченому природоохоронним законодавством у межах територій природно-заповідного фонду.

З метою збереження природних комплексів та підтримання території лісового фонду в належному санітарному стані, що забезпечує виконання ними захисних, водорегулювальних, естетичних і санітарно-гігієнічних функцій, необхідним є систематичне проведення моніторингу стану насаджень у межах заказника, а також впровадження комплексу лісогосподарських заходів, спрямованих на поліпшення їхнього санітарного стану.

Важливо зазначити, що частина території заказника безпосередньо межує з лініями електропередач, протипожежними та господарськими дорогами, які активно використовуються місцевим населенням і службою державної охорони природно-заповідного фонду для патрулювання.

У лісових масивах парку-пам'ятки комісією проведено лісопатологічне обстеження відповідно до п. 8, 9 «Порядку організації та захисту лісів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 02.05.2022 № 612.

У результаті обстеження встановлено:

Лісові деревостани парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк», розташованого на території Городницького лісництва, характеризуються наступними таксаційними показниками за матеріалами лісовпорядкування станом на 01.01.2019 року:

- квартал 65 виділ 2 площа 0,6 га склад насадження 4АКБ4КЛГ1МДУ1ЯЗ+ГЗ, вік, років – 8, бонітет – 1, повнота – 0,6;
- квартал 65 виділ 3 площа 0,6 га склад насадження 4ДЗЗГЗЗКЛГ+ЯЗ, вік, років – 127, бонітет – 2, повнота – 0,6;
- квартал 65 виділ 4 площа 0,2 га склад насадження 7СЗ1ЯЗ1КЛГ1ЛПД+ГКЗ, вік, років – 127, бонітет – 2, повнота – 0,6;
- квартал 65 виділ 10 площа 1,0 га склад насадження 5ВЛЧ2ЯЗ2КЛГ1ГЗ, вік, років – 83, бонітет – 1, повнота – 0,6;
- квартал 65 виділ 11 площа 0,5 га склад насадження 8ЯЛЕ2КЛГ+ЛПД, вік, років – 147, бонітет – 2, повнота – 0,6;
- квартал 65 виділ 23 площа 5,3 га склад насадження 10СЗ, вік, років – 127, бонітет – 2, повнота – 0,5;
- квартал 65 виділ 24 площа 3,5 га склад насадження 10СЗ, вік, років – 137, бонітет – 2, повнота – 0,4.

На досліджених ділянках площею 11,7 га лісові масиви представлені, переважно, штучними сосновими насадженнями, які характеризуються низькою біологічною та екологічною стійкістю, що зумовлює їх періодичне пошкодження внаслідок вітровалів, сніголамів, а також ураження збудниками хвороб та шкідниками лісу. Насадження сосни звичайної характеризуються слабким (5 %) та середнім ступенями пошкодження (10 %). Ідентифіковано сухостійні та аварійно небезпечні екземпляри сосни звичайної (*Pinus sylvestris* L.), що формують потенційні ризики для експлуатаційної надійності ліній електропередач і становлять загрозу безпеці дорожнього руху.

Ялинові насадження зазнають пошкоджень стовбуровими шкідниками, ступінь ураження яких оцінюють як слабкий (до 5 %). Всихання має як поодинокий, так і груповий характер.

Пошкодження листяних деревостанів парку-пам'ятки зумовлене, переважно, діяльністю комплексу стовбурових шкідників. Провідне місце посідають лубоїд ясеневий великий та строкатий, що свідчить про високу шкодочинність цих видів в умовах досліджуваних насаджень. Окрім зазначеного, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів.

Натурні обстеження уражених лісових ділянок проведено відповідно до чинних нормативно-правових актів (Закон України «Про природно-заповідний фонд України», «Правила поліпшення якісного складу лісів», «Санітарні правила в лісах України».

У межах обстежених ділянок, насадження яких підлягають проведенню санітарно-оздоровчих заходів, не виявлено видів флори та фауни, занесених до Червоної книги України, а також видів, включених до Офіційного переліку регіонально рідкісних рослин Житомирської області. Обстежені лісові ділянки не відповідають критеріям та індикаторам належності до пралісів, квазіпралісів і природних лісів, що дозволяє проведення санітарної рубки вибіркової у межах лісових ділянок кварталу 65 виділів 2, 3, 4, 10, 11, 23, 24 Городницького лісництва Звягельського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

З метою запобігання виникненню нещасних випадків, утримання території парку в належному санітарному та естетичному стані, припиненню розмноження та розповсюдження шкідників та хвороб у лісових масивах парку необхідно проведення санітарно-оздоровчих заходів у системі рубок формування і оздоровлення лісів способом санітарної рубки вибіркової на площі 11,7 га.

Обсяг та термін використання природного ресурсу – заготівля деревини на території парку – з моменту отримання спеціального дозволу (лісорубного квитка) до 31 грудня 2025 року, з дотриманням вимог Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та «Правил пожежної безпеки в лісах України».

Загальний обсяг заготівлі деревини становить 265 м³ в тому числі ліквідної деревини 248 м³, в розрізі виділів:

квартал 65 виділ 2 на площі 0,6 га, загальний обсяг заготівлі деревини 15 м³ в тому числі ліквідної 14 м³;

квартал 65 виділ 3 на площі 0,6 га, загальний обсяг заготівлі деревини 13 м³ в тому числі ліквідної 13 м³;

квартал 65 виділ 4 на площі 0,2 га, загальний обсяг заготівлі деревини 4 м³ в тому числі ліквідної 4 м³;

квартал 65 виділ 10 на площі 1,0 га, загальний обсяг заготівлі деревини 40 м³ в тому числі ліквідної 38 м³;

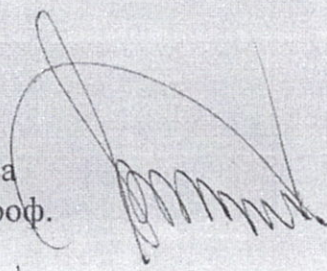
квартал 65 виділ 11 на площі 0,5 га, загальний обсяг заготівлі деревини 8 м³ в тому числі ліквідної 7 м³;

квартал 65 виділ 23 на площі 5,3 га, загальний обсяг заготівлі деревини 105 м³ в тому числі ліквідної 97 м³;

квартал 65 виділ 24 на площі 3,5 га, загальний обсяг заготівлі деревини 80 м³ в тому числі ліквідної 75 м³.

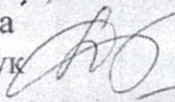
Обсяги використання природних ресурсів, зокрема заготівлі деревини, у межах парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Городницький парк», розташованого в кварталі 65 Городницького лісництва, визначені з урахуванням необхідності збереження цінних паркових екосистем, не становлять загрози охоронюваним природним комплексам і не спричинять їх деградації.

Завідувач кафедри лісового господарства
Білоцерківського НАУ, д-р пед. наук, проф.

Василь ХРИК

Доцент кафедри лісового господарства
Білоцерківського НАУ, канд. біол. наук

Світлана ЛЕВАНДОВСЬКА